

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Hejnyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A hosszú országgyűlés.

Ira: **Kalmár Antal dr.**

— augusztus 16.

A Habsburgok alatt I. Ferencz József összesen 84 országgyűlést tartottunk, 1807-től kezdve pedig nem mult el esztendő országgyűlési ülésezés nélküli, de arra még nem volt eset, hogy egyhuzamban közel két esztendeig üléseztünk volna. Hosszu országgyűléseink *sérelmi* és *alkotók* valának; százados a panasza Bács ellen, de mikor kipanaszkodtuk magunkat a Bácsben székelő német királyoknak — a német királyok ellen, akkor kerítettünk sort a hasznos nemzeti alkotásokra is s országunk kiépítésén serényen munkálkodtunk.

Most azonban nem így esett meg a dolog, mert most alkotásra nem került a sor s az 1903-iki esztendő linea nélkül fog állani törvénytarunkban.

Az országgyűlésnek jellege most kizárólag sérelmi vala s a sérelemnek is csak egyetlenegy tárgya volt: az 1867. XII. t. cikkelynek *paritásos végrehajtása*. A tüzokádó hegynek mindentelborító kitörő erejével követelte az országgyűlési ellenzék a nemzettel együtt Deák kiegyezési törvényének a végrehajtását, amelynek végrehajtására Habsburgi I. Ferencz József 1867. jun. 8-án szent esküt tett s amelyről királyi hitlevelet adott ki. Ebben a hitlevélben az áll, hogy:

Szentül és sértetlenül megtartandjuk s királyi hatalmunkkal másokkal is megtartatjuk Magyarországot és társországi törvényesen fönnálló szabadságait, kiváltságait, törvényszerű szokásait és az eddig elé országgyűlésileg alkototts dicső elődeink Magyarország koronás királyai által szentesített, valamint ezután országgyűlésileg alkotandó s általunk, mint koronázott magyar király által szentesítendő törvényeit minden pontjaikban, czikkeikben és záradékaikban *ugy, amint ezeknek értelme és gyakorlata a király és országgyűlés megegyezésével fog megállapítani*. (1867. II. t. cz.)

De nem így történt, mert a XII. t. cikkelynek az értelmezésére és

használatára nézve a király és nemzet országgyűlésileg nem egyezett meg, sőt ellenkezőleg ridegen jelenté ki a császári kény, hogy a XII. t. cikkelynek *paritásos végrehajtásába* soha bele nem egyezik s örök szegénye lesz ezen országgyűlés aulikus kormányzó pártjának s a végrehajtó hatalom kormányzó fejeinek, hogy térdelet fejet hajtván a császári szónak: *árulólésnek nemzetünk nyelvének* s Bácsbe tekintve maguk között (kormány és pártja) meghezzák a magyar történelem leggyalázatosabb deklarációját, — hogy világos törvény hiányában is joga van a magyar királynak a magyar nemzettől kapott magyar katonai felségjogainál fogva a magyar hadsereg magyar nyelvét — *németté* tenni.

Tudjuk azonban a magyar közjogból, hogy a kiegészítő magyar hadsereg nyelvét *németté* csak az osztrák császár abszolút hatalma teheti, de *sohase teheti azt németté a magyar királynak alkotmányos ereje*. — s így amig egyrésztől Tisza István és aulikus osztrák pártja csak az osztrák császár alá adták a lovat, addig másrésztől a magyar történelem az *áruló nemzetgyilkos* politikának Kain bélyegét süti fölkenetlen homlokukra.

Hogy pedig miért kell és miért fogja a történelem Tiszát és aulikus osztrák pártjának *minden egyes tagját* nemzetáruló és nemzetgyilkos politikusként tartani: azt közjogilag és történelmileg könnyen be lehet bizonyítani.

A tétel ez: Tisza és pártja az osztrák császárnak a szája ize szerint kimondották, hogy az 1867. XII. t. cikkelynek 11. szakasza alapján a magyar király a magyar hadsereg nyelvével kénye-kedve szerint rendelkezhetik.

Tudjuk, hogy ezen törvényszakaszban a magyar királynak háromféle katonai felségjoga van beiktatva: a vezérlet, vezénylet és belsejre vonatkozó katonai felségjog.

Jegyezzük meg azonban jól, hogy a magyar királynak ez a háromféle katonai felségjoga már 1867 előtt is meg volt s 1867-ben

csak törvényileg dekretáltatott. Meg volt Szent István óta, gyakorolta is Ferencz József előtt mind az 51 királyunk, csak hogy az ugyanezen dolgokra vonatkozó katonai *nemzeti* jogok konkurrensével.

1867-ben ezek a nemzeti katonai jogok is tiszta felségjogokká tétettek s így az *ezekre* vonatkozó katonai nemzeti jogok a nemzeti jogok köréből kiküszöböltettek, amelynek következtében a vezérletre, vezényletre és belsejre vonatkozó katonai nemzeti jogoknak ezen katonai felségjogokkal való konkurrens 1867-ben de jure megszűnt.

Ez ugyan még nem lett volna nagy baj, mert ha szükítették is a katonai nemzeti jogok között: felségjogok gyanánt azokat mégis csak az én magyar királyomnak adtam. Minthogy pedig a magyar király a magyar nemzetnek integráns része: ezek a jogok, ha mindjárt felségjogok képében is, de mégis csak a magyar nemzetnél maradtak.

Közjogi és történelmi tény azonban, hogy 1715-től kezdve 1867-ig Habsburg királyaink a magyar hadsereg (ezredek, hadesapátok, vagy bárminek is nevezzük azokat) magyar nyelvét *németté* tették.

Jogosan?

Nincs történet- és közjogiró, aki ezt (1715-től 1867-ig) jogosnak ismerné el.

Nem ismeri el? De hiszen már mondtuk, hogy a magyar királynak a magyar hadsereg vezényletére, vezérletére és belsejre vonatkozó katonai felségjogai 1867 előtt épp úgy megvoltak, amint meg vannak most.

A különbség csak az, hogy 1867-ben ezeket a magyar közjogban már létező katonai felségjogokat törvénybe iktattuk. De meglenni: 1867 előtt dekretált törvény nélkül is épp úgy meg voltak, amint meg vannak ma dekretált törvény alakjában.

No már most, ha 1867 előtt — Magyarország egyhangu meggyőződése szerint — *jogtalan* volt a Habsburg királyoknak azon ténye, hogy a magyar hadseregnek magyar nyelvét *németté* tették: az 1867-ben

Kocze Antal

országos herü cigánykirály az EMKE koskban naponta teljes zenekarával hangvereny tart. — Kitéző kávéházi italok és pontos kiszolgálásról legjobban gondoskodik

Kiss Adolf

kávés.

más és egyéb katonai felségjogot nem nyert Habsburg király, miért birna most több, vagy más közjogi természetű katonai felségjogot, mint birt 1867 előtt?

Miért birna, mikor Deák Ferenc szerint is, a magyar törvényhozás a magyar katonai felségjogok közjogi természetét és közjogi tartalmát 1897-ben nem változtatta meg?

Ha tehát a magyar hadserég német nyelvre 1867 előtt mindenki szerint jogtalan volt, a lényegében meg nem változott, csakis alakilag, vagyis törvényileg dekretált katonai felségjogai alapján a magyar király miért birna most már azon törvényes joggal, hogy a magyar hadserég magyar nyelvét németté tehesse?

Erre kérnék én közjogilag kielégítő feleletet Tisza Pistától, pártjától, lapjától, vagy bármely házi tudósától!

A pánszlávizmus esődje

— augusztus 16.

A pánszlávizmus eszmekörének kristályosodó pontja Oroszország nagysága, világhódító missziója. A kis szláv nemzetek: a csehek, tótok, rusznnyákok, vendek, horvátok, ráczok nemzeti önértéküket mind az orosz nagyság, az eljövendő orosz világhatalom ábrándképéből merítik. Egy-egy ilyen szegény, kis hátramaradt nép nemzeti érzése tulajdonképpen az a vágy, hogy beleolvadhasson az orosz tengerbe, tehát az igazi, eredeti nemzeti érzés megszűnése, felcserélése egy ujjal. S meg kell adni, hogy eddig volt némi ráció ebben a gondolkodásmódban: az a gondolat, hogy valaki tót, vagy rusznnyák, vagy vend, nem oly csábító, nem oly lélek-dagasztó, mint az a tudat, hogy valaki a Napoleont megtörő, egész Európa által rettegett Oroszország polgára. Nem csoda tehát, hogy a kis szláv népek szegény rokonokként

erősen tartották a gazdag amerikai nagybácsival való fajrokonságot, s epedve várták azt a napot, mikor a hatalmas rokon Európa nyakára tévén lábát, s megszünnén a németek, osztrákok és magyarok uralmát, keblére öleli szétszört, elnyomott familiáját.

S most egyszerre kiszül, hogy az amerikai nagybácsiaak nincsenek millió! Hogy maga is egy bajokkal küzdő, lábán alig álló, száz oldalról szorongatott beteg ember, aki hájas, terjedelmes ugyan, de nem erős és cselekvőképese.

A kis szláv népek megdöbbenve nézik ezt a látványt. Bálványuk, akiről azt hitték, hogy meg fogja tanítani egész Európát tisztességre, egy közép nagyságu ázsiai nép, császár alatt vergődik. Sama kolloni kehely belsejében, melyre annyira vágytak, az orosz népienger ölen, merényletek, kivégzések viharjelei tünedeznek fel napról-napra. Kézd kiszülni, hogy kifelé és befelé egyaránt erőtlenség. A pánszlávizmus kristályosodó pontja, az orosz hatalomban való bizalom kell, hogy ettől meginogjon. Remélik tehát, hogy a pánszlávizmus maga is, elvesztvén imigy főmotívumát, jó időre legalább elvonul a politika teréről.

Mert hisz nézzük csak, van e a fajrokonságon kívül más, ami e kis szláv nemzeteket Oroszországhoz, mint államhoz vonzhatná. Az orosz katonai hatalom nem. Erről kiderült, hogy éppen nem elsőrangú. A nemzetközi tekintély óriási csorbát szenvedett azzal az energikus rendreállításával, melyet Oroszország a Malakka-ügyben nyert. A finnek, zsidók és örmények elnyomása szomorúan igazolja az orosz belpolitika néptipró tendenciáját. Podjedonoszcev, a szent szinódus elnökének hatalmabiztosítéka annak, hogy az Oroszország keblére boruló katolikus vagy protestáns szlávok csakhamar megismernek az orosz orthodox rejtett, eretnek irtó körmeit. S végül a közigazgatás, a hivatalnokok romlottsága minden inkább, mint hivatás, csábító mézes-madzag az orosz államtalpra való belépésre.

A mi tótjainknak, ráczjainknak, horvátjainknak igazán nem is ajánlhatunk mást,

mint hogy hasonlítsák össze magyarországi szabadságaikat, itteni élet-körülményeiket azokkal a viszonyokkal, melyek Oroszország keblén belől várának rájuk. Gondolják el a legutóbbi események hatása alatt, hogy mi is tulajdonképpen szűz inádot Oroszországiuk és kérdezzék meg erre gondolkodás után önmaguktól, hogy érdemes e még a pánszlávizmus tűzét szítani. Hisz még Németországban és Ausztriában is, amelyek pedig távolról se oly modern, liberális szellemben kormányzott országok, mint Magyarország, valóssággal paradicsomi állapotban élnek a szlávok az orosz viszonyokhoz képest. A poroszok ugyan elnyomják a lengyeleket, mint nemzetet, de nem mint egyéneket. A Plehwe szelleme ellenben a nemzetet és egyént egyaránt lábbal tiporta. Ausztriában pedig tudvalevőleg a németek helyett már a szlávok, lengyelek és csehek az urak. Nem arany állapotok ezek az oroszországiakhoz képest? Valóban még mindezek elgondolása után is pánszlávok lenni, az összes szlávoknak Oroszország védelme alatt való egyesülését eszményül vallani, a legnagyobb politikai rövidlátás.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Pályázat tanári tanszékre. A debreczeni ref. tanítóképző intézet igazgatósága pályázatot hirdet a földrajz-termesztrajzi tanszék helyettes tanári állására. Javadvalmazás 1600 korona. Pályázat e hó 25-ig lehet.

Párhuzamos V. osztály a f gimnáziumban. Régi, sok gondot okozott hiány szűnik meg most azzal, hogy a ref. főgimnáziumban a jövő tanévben már két V-ik osztály lesz. A felsőbb osztályba lépő debreczeni diákok közül évek óta soknak el kellett mennie idegen város gimnáziumába, mert a kollégium ötödik osztályába már júliusban sem lehetett beiratkozni a túlszűkelttség miatt. Ezeket a mizériákat segít az V. osztály párhuzamosítása.

Kormánybiztos a pótérettségiben. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület középiskoláinak javító és pótérettségi vizsgálatait ezidén Kisujszálláson tartják meg. A vallás

Dórának.

Alig hangzott el a
Bölcső-dal feletted,
Alig hogy voltál még
Gondtalan kis gyermek,
Az első betűvel
Az első gond árnya,
Ráborult a lelked
Ezer fényben játszó
Mese-világára.

Játszó kis kezembe
Amint könyvet tettünk,
Már nem voltál miénk:
Félig elvezettünk.
Tündér világában
Élsz bár a regéknek,
Mégis mintha folyton
Sodorna... ragadna
Előllünk az élet.

Mert előttd most egy
Más ut van kitárva,
Gyűjtöd a virágot
Egy másik világba,
Hogy amit először
Reád mért az élet,
Beszámolhass híven

Minden tovaszállott
Napjáról az évnek.

Hogy mi kincset gyűjtesz,
Pedig nem is tudtad!
Amint a betűket
Egymás mellé róttad,
Hogy gyöngé kis kezed
Élet-kincset ásott,
A betűket róva
A görbe sorokon
Amint végig szántott.

S hogy birtokában vagy
Az első tudásnak,
Indulsz egy idegen
Ismeretlen tájnak,
Hol előttd minden
Sugárból van szöve,
De melynek az utja
Tövisse, virággal
Van dusan benőve.

...Amint szánya bomlik
Feletted az évnek
Álmodni... feledni
Tanítson ez élet!
Azt lásd, hogy virág van

Mindenütt az ágon,
Hogy tövis sehol nincs,
Neked csak tavasz van
Fehér kis virágom!

Vértessy Ida.

Este.

Irta: **Ritók Ema.**

Rosszkedvűen ment föl a lépcsőn. A szivarját olyan hanyagul szívta volt, hogy kialudt és az utczán rest volt újra rágyújtani; még egy párszor erősen szippantott rajta, de csak keserű nikotin-íz toltult a szájába és dühösen dobta el a csutkát. A lépcsőházban még nem volt meggyújtva a gáz, pedig már elmúlt hat óra. Mintha ma minden összeesküdött volna, hogy bosszantea és testét-lelkét eltöltötte valami kicsinyes kellelenséggel, pedig gondolatai azalatt szívesen ragaszkodtak bele egy kérdésbe és az utczán, a hivatalában, a vendéglőben minduntalan rajta kapta magát, hogy megingt csak az az egy „miért” gyötri, ami elől futni szeretett volna.

Miért — miért lett ez az ember öngyilkossá? Nagyon jó, tisztességes, egészen közönszerű embernek tartotta a barátját, — már amennyire ismerte és ismerjék valamennyien azokat, akikkel életünk küldő

és közoktatásiügyi miniszter a kormány képviselőjében Kiss Áron dr. budapesti pedagógiai igazgatót, egyházközségünk püspökének fiát küldte ki a vizsgálatra.

Tanítók megerősítése. Az erperes az alábbi ideiglenesen alkalmazott ev. ref. tanítókat megerősítette: Szabó István és Varga Béla tanítók, Konrád Irén, Kiss Julia és Törő Mihályné tanítónők.

Az ágost. hitv. ev. templomban augusztus 18-án d. e. 10 órakor királyunk születése napján a királyért ima fog tartatni.

Az örültek házában.

— Bayreuthi jelenet. —

Bayreuthból jelenték hogy ott a Wagner-előadások résztvevő művészek a színház mellett levő örültek házában Wagner-hangversenyeket tartanak.

I.

Az igazgatói irodában.

Az igazgató: Valamit mégis csak ki kellene találni ezeknek a szerencsétleneknek gyógyítására, vagy legalább a szörakoztatására. Maga jól tudja azt, hogy az unalom örjít. Hát még az örülteket hogy örjíti.

Az orvos: Valamit csak kellene csinálni. Például... De igen... Van egy ötletem...

Az igazgató: Nos?

Az orvos: Teanist kellene játszaniok.

Az igazgató: Hogy betörjék az ablakokat...?

Az orvos: Footballt!

Az igazgató: Hogy betörjék egymás fejét...?

Az orvos: Kriketet.

Az igazgató: Hogy kitörjék az egymás lábát...?

Az orvos: Alsósti!

Az igazgató: Hagyja, pofozkodnának.

Az orvos: Dominó!

körülményei minduntalan összehoznak és akiket így természetesen barátainknak vélünk.

Nem tartotta sem nagyon szenvedélyesnek, sem nagyon okosnak, sohasem hallotta filozofálni, vagy az élet problémái fölött tépelődni; poétikus hajlamokat nem árult el és nem hallotta tőle soha, hogy meg nem értett lángésznek tartaná magát; a nőkről sem rajongással, sem megvetéssel nem beszélt. Szerelmi bánat nem bántotta, nem esküdött ideálokra s a kártyát is le tudta tenni bármelyik pillanatban a kezéből.

Miért élhette meg ez az ember magát?

Már bent állt a szoba közepén és tépelődve nézett körül. Még tegnapelőtt itt ült szegény nála és nyugodtan, egyhangúlag beszélgettek. Most igyekezett visszaemlékezni a szavakra, vajjon nem adnának-e azok valami felvilágosítást! De olyan haszontalan kiesínyes dolgokról folyt a szó, alig jutott észébe valami.

Végre is szabadulni kell már ettől a kérdéstől. Lámpát gyújtott és könyvet vett elő; aztán újra letette s lassan, gondosan válogatva, egy vékony cigarettát vett ki a tárczájából. Hanem mikor rágyújtott, elejtette a gyufát... az égő gyufát a szőnyegre! Gyorsan lehajolt s akkor látta, hogy még egy gyufa van a földön. Az inas határozottan nagyon rendetlen. Agglegényes rendszeretlennel vette fel mind a kettőt. A másik el is volt törve.

És akkor észébe jutott... Ez a gyufa

Az igazgató: Halljal Elég buták már szegények, még jobban butuljanak?

Az orvos: Akkor kimerültem az ötletekből.

Az igazgató: Pedig nekem ötlet kell. Törje a fejét...

Az orvos: Már törtém. Mondhatom, hogy koloszális ötlet. A zene gyógyító hatása... Itt vannak a bayreuthi Wagner-előadások Elő kell adni a Walküröket a nagyteremben.

Az igazgató: Ez már beszéd. A Walkürök. Hetven dob és nyolcvan bőgő lesz a nagyteremben. Micsoda hangverseny lesz az. Orvos ur, mondhatom, hogy ez a legokosabb, amit kitalálhattam.

Az orvos: Bocsnát, én találtam ki.

Az igazgató: De én mondtam, hogy találja ki. Remek lesz, amikor dübörögnék a hegyek és a sárkány tüzet okád hetvenhárom trombitából és kilencvenegy fuvolából. Megyek, rohanok, futok a Walkürökért.

II.

A nagyteremben.

Az igazgató: Látja, hogy örülnek valamennyien. Az a patikus a sarokban, akiknek az a mániája, hogy ő gorombább Tisza Istvánnál is, hogy ő örül a zenészeknek.

Az orvos: Tessék csak nézni azt a fűrdőigazgatót, aki beleőrült a zenepénz emelésébe, hogy mosolyog. S amott az a színigazgató, aki a díszleteit a hajléktalanok menhelyére akarja hagyni, hogy üti a taktust.

Az igazgató: Csönd. Hallgassuk a nyitányt. Én mondom magának, hogy ez egy nyitány! Az embernek kinyílik tőle a füle, a szemé és megrepednek az ajtófélfák.

Az orvos: Gyönyörű. Most hét dobos üt egyszerre. Remek.

Az igazgató: Hogy fuj az a kürtös. Fogadok, hogy legalább két löőrövel fuj.

Az orvos: A partitúrában három löőrö van előírva. Látja, most leesett egy darab vakolat, úgy fujta.

Az igazgató: Csodaszép.

... ezt a gyufát ő dobta, — az öngyilkos. Azóta senki sem járt itt, ő maga sohasem dobta el gyufát a földre — és ha véletlenül... azonnal felveszi...

Most egyszerre emlékezik is, hogy mikor a barátja cigarettára gyújtott, félig eltört a gyufa, de abban a pillanatban fel is lobbant, úgy, hogy még használni lehetett.

Csak tartotta kezében az eltört gyufát és nézte, nézte... leégett fele vékony törékeny szénvél válna megmaradt, még egy darabon finoman barnára füstölődött s a törésnél csak egy kis szilánk tartotta.

Gépiösen tette vissza egymáshoz a törési felületet. — Egészen összeillett, meg sem látszott rajta a seb, pedig ott volt — s az egészet csak egy kis szilánk tartotta.

Ki tudja, milyen izgatott volt már akkor a kéz, melyben ketté tört az a vékony faszál? Vajjon tudta-e már, hogy pár óra múlva pisztolyt fog szoritani? Vajjon az utolsó szilánk is eltört, mely még a létét összetartotta?

Az az ember már a földben van s ez a haszontalan törékeny gyufaszál itt maradt utána. Azt hamarabb kisperték, mint ezt — ennyi az egész.

Csak állt... állt... és nézte kezében a megfeketedett darabkát s úgy érezte, hogy az embernek ez a legigazabb siremléke.

Nézte és csudálkozva kérdezte: — Miért?

(A kürtösök tovább fujnak, a dobosok tovább dobolnak, a ezintányerosok tovább ezintányerosnak és a nagybőgős tovább bőg. A karmester úgy dolgozik, hogy bátran elfűrészelhetne egy fél öl fát, az énekes szájába narancsokat dobáthatni)

Az igazgató: Szép az operám?

Az orvos: A maga operája? Az én operám.

Az igazgató: Ne beszéljen. Hiszen ezt én irtam.

Az orvos: Maga. Maga egy közönséges áponcz! Én irtam. Én vagyok Wagner.

Az igazgató: Maga Wagner? Nekem mondja? Hiszen én vagyok a Walkür.

Az orvos: Ne Walkürtőljön. Nem hiszi, hogy én vagyok Wagner? Hát ki vagyok én? Nem Wagner vagyok én? Maga az én okarinásom.

Az igazgató: Fogja be a száját. Én vagyok a Walkür. Jaj, a héifejú sárkány be akar kapni. (Ráohan az orvosra és fojtogatni kezdi).

Az orvos: Nekem támadt az okarinám. Segitség! Jaj, megölik Wagner Rikárdot.

(Az örültek szétverik a zenészeket. Az igazgatót és az orvost kényszerzubbonyba helyezik és a második alorvos a „Wagner zene hatása az agyra“ czimen akadémiai értekezést kezd írni)

Tallér.

NAPI HIREK.

Öngyilkos leány.

— Marólugot ivott —

— augusztus 16.

A marólugnak ismét áldozata van. Ismét több egygyel azoknak a szerencsétlen fiatal lányoknak a száma, kik a családás fájdalom ellen a marólughoz fordulnak.

Zombor Erzsike 18 éves nyomdai segédmunkásnő ma reggel 6 órakor marólugot ivott.

Zombor Lajos, az öngyilkos leány édes apja, az újvárosi országútnál levő vámbházban vámor. A leánya egyik nyomdába járt s minden reggel hat órakor indult el otthonról — Ma reggel, még mielőtt a reggelijét eiköltötte volna, irtózatoss jajgatással rohant a szobába a leány.

Szörnyű kinok között vallotta be, hogy marólugot ivott. Apja azonnal kiszállította a közkórházba, hol rögtön gyomormosást alkalmaztak. A leány azonban az orvos karjában meghalt.

Hogy miért lett öngyilkos a fiatal leány, azt nem tudják. Levelet sem hagyott hátra, ő maga is csak annyit mondott, hogy tegnap este 16 fillérért vett marólugot, azt egy csuporban feloldotta s ma reggel csaknem az egészet megitta.

Az öngyilkosság oka annál homályosabb, mert igaz ugyan, hogy a máskor is csendes leány két hét óta még hallgatatagabb volt, de azért még tegnap este is nyugodtan viselkedett. Sőt ma reggel sem vettek észre rajta semmit, ami sötét szándékát elárulta volna.

A szegény, fiatal öngyilkos leány holttestét a közkórház halottas-termében helyezték el.

Melichár F. szabadalmazott vetőgépgyára, Bächer R. szabadalmazott ekegyára, ajánlja legjobb, legegyszerűbb páros soru Unicum drill sorvető gépeit, Sack rendszerű egy és két barázdás ekéit, eltörhetlet aczélfekkel és páncél kormánynyal. **Óriási raktár!**

Piacz-uteza 26.. nagytrafik udvar.

Képviselő: RAHMER SÁNDOR.

A kedves német sógor.

— Niksz ungaris. —

— augusztus 16.

Csehországnak Éger nevű nagyobb városából ma a „löbliche Stuhlrichteramt in Debrezin“ czimvel az ottani városi tanácstól egy nagy borítéku iromány érkezett az itteni főszolgabírói hivatalhoz. A boríték egy másik borítékot tartalmazott, amely a debreczeni rendőrkapitányságtól származik és

Tek. Rendőrigazgatóságnak

Éger, Csehország.

czimvel adatott fel Debreczenben. A boríték a debreczeni rendőrség felhívását tartalmazta a Goldstein és Goldberger csődügyben való jelentkezésre R. Schmerler égeri hitelteljesnek.

Ezt az iratot a „Stadtrath in Éger“ azzal küldte vissza a szolgabírói hivatalhoz, hogy a borítékra ráírta:

„Zurück, weil unverständlich und zur Übersetzung Niemand hierstadts auffindbar ist.“

(Vissza, mert érthetetlen és a fordításra senki sem volt a városban feltalálható.)

Lehetetlen, az előzékenység teljes hiányát, a rosszakaratot és a sértő szándékot ebben a visszaküldésben észre nem venni.

Hisz mindenki tudja, hogy Éger Csehország egyik legjelentékenyebb gyárvárosa, ahonnan milliókra rugó gyártmány jön be Magyarországra és így számos gyáros van ott, ahol a magyar üzleti levelezéseket el tudják intézni. Ha tehát csak egy picinykét is járt volna utána az érdemes égeri városi tanács, akkor bizonyára talált volna olyanokat, akik a hivatalos irat tartalmát tolmácsolták volna.

Magyar kereskedők, magyar fogyasztó közönség, az égeri osztrák gyártmányokat is utasítsátok vissza. Ha a magyar nyelv nem kell nekik, akkor a magyar pénzre se tartanak igényt.

— **A Kossuth-ünnep.** Kossuth Lajos emlékezetére Lajos napján tartandó hazafias ünnepélyre a szép ügyszöke méltóan folynak az előkészületek — A rendező-bizottság, amely a Kossuth-dalkör, a Függetlenségi-kör, az Iparos-kör, a Polgári-kör és a főiskolai Magyar Irodalmi Társaság kiküldötteiből áll, ma este 7 órakor tart ülést, amelyen az ünnepély további részleteit végleg megállapítják. Miután a városháza közgyűlési termét más, mint városi czélokra nem engedik át, az ünnepély színhelyéül délutánra a Bikaszálloda dísztermét, estére pedig annak udvarkertjét vették tervbe, ahol a társasvacsorát is megtartánák. A megnyitó beszédet Szele György ev. ref. lelkész fogja tartani, az emlékbeszédre Ferenczy Gyula tanárt kérték fel. A Kossuth-dalkör hazafias dalokat énekel, a főiskolai ifjuság egyes tagjai alkalmi szavallatokkal egészítik ki a délutáni ünnepély műsorát. Az ünnepélyen a debreczeni Kossuth-szobor haladéktalan felállítása mellett is ünnepélyes manifesztációra készülnek.

— **Tanácsülés.** Ma délelőtt 11 órakor a városi tanács rendes ülést tartott, amelyen kisebb folyó ügyeket intéztek el.

— **A főkapitány szabadságon** Végh Gyula rendőrfőkapitány csütörtök e hó 18-án kezdte meg szabadságidejét, amely alatt hivatalában Boldizsár Kálmán dr. rendőrkapitány fogja helyettesíteni.

— **A városi gazdasági bizottság** Király Gyula tanácsnok elnöklése alatt ülést tart e hó 17-én, holnap délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében. Az ülésen a városi bérlők különböző beadványait bírálják el.

— **Az orfeum engedélye.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a Bikában működő orfeum, játzsai engedélyének szeptember hó 15-éig való meghosszabbítását kérte a főkapitánytól. Egyidejűleg kifejeztük abbéli véleményünket, hogy ezt lehetetlennek és a többi vendéglősök és kávésokkal szemben méltánytalannak, sőt igazságtalannak tartjuk. Felszólalásunknak meg volt a kívánt eredménye, amennyiben úgy értesülünk, hogy a főkapitány elutasító végzést hozott, illetőleg arról értesítette a Bika vendéglősét, hogy tartsa magát a májusban kapott engedély határidejéhez. Végh Gyula főkapitány ezen határozata megnyugtathatja a ma délután ezen ügyben gyűlesező vendéglős és kávésokat, annál is inkább, mert a főkapitány ezen helyes intézkedését csakis esetleges fellebbezés folytán a városi tanács dönthetné meg; már pedig az elképzelhetetlen, hogy a városi tanács a többi vendéglős és kávéso adófizetők megkárosításával még továbbra is kiszolgáltatassa a várost egy embernek, azt hisszük, hogy e fölől nyugodtak lehetnek.

— **Betegsegélyzőegyleti ülés.** Az ipartestületi betegsegélyző egylet ma este 6 órakor igazgatósági ülést tart.

— **Ingyen könyvtár.** A „Debreczen“ előfizetői legközelebb igen kellemes meglepetésben fognak részesülni. Ugyanis a Regénycsarnok rovatunkban naponként rendszeresen megjelenő regényen kívül minden héten, lapunk szombati számához egy kúton képes regénymellékletet csatolunk. A regény magas színvonalon áll, igen érdekesítő tartalommal és művészi kivitelezéssel fog megjelenni. Minden egyes melléklet 16 oldalas könyvalakban lesz nyomtatva, mely a regény befejezése után beköthető, ily módon a „Debreczen“ előfizetői egy szép könyvtárhoz juthatnak. A regénymellékletet a „Debreczen“ minden előfizetője teljesen ingyen kapja.

— **Rajztanfolyam.** Ma reggel kezdte meg Szücs Izsó nagyváradi ipariskolai igazgató a modern, új irányu szabadkézi rajztanítás ismertetésére és terjesztésére irányuló 10 napos tanfolyamot az ev. ref. felsőbb leányiskola helyiségében, a város anyagi támogatása mellett. A helybeli református tanítók közül 18-an, a felsőbb leányiskola tanárai közül kettőn vettek részt az első előadáson, mely éppen az elemi iskolai első osztály s általában az új szabadkézi rajzoktatás legelemibb részleteivel foglalkozott, bár a következő napokon is fölvetetnek még a netalán jelentkezők. A városi tanács részéről Bészler K. tanácsos, mint az ipariskolai felügyelő-bizottság elnöke megjelent a megnyitó napon s huzamos ideig ott tartózkodott. Mi ugyan nem vagyunk barátjai az efféle tanfolyamok tartásának,

mint amelyek éppen a tanítók pihenésére szánt időt rabolják el minden anyagi viszonzoltság nélkül, sőt nem ritkán az illető résztvevők anyagi károsodásával s e mellett a tanfolyamot rendező hatóságok áldozatkészsége sem mindig áll arányban az elérhető erkölcsi haszonnal, mindazáltal szívesen üdvözöljük városunkban az új irány apostolát és az önzetlenül munkálkodó hallgatóságot.

— **Esküvő.** Pajkossy Mariskát, Stingly Kálmán debreczeni állomásfőnök kedves, szép nevelőleányát e hó 10-én vette feleségül Csuka György szigetkamurai állomásfőnök.

— **Párisi asztal.** A kereskedők, iparosok és vállalkozók világát a reklámok új, csodaszzerűen meglepő módjával ajándékozta meg a francia leleményesség. Általánosan tudott és ismert dolog ma már a reklám jelentősége a kereskedőre, iparosra, vállalkozóra nézve egyaránt. A reklám az üzlet híressé válásának az eszköze, az a csatorna, melyen a jóvádelem folyik be, s melyet így mindig nyitva tartani és szélesíteni kell. Egy-egy új reklám találmánynak tehát óriási fontossága van. E téren most az egész világ figyelmét magára vonta a párisi asztal, amely a reklámozásnak a leggyorsabb, legáltalánosabb és leglebecsebb módja. A párisi asztal egy francia nagyvállalkozó czég tulajdonsága s a világ minden művelt államában szabadalmazva van. Ezeknek az asztaloknak a bevezetése világszerte most van folyamatban és rövid idő múlva minden városban általános ipari s kereskedelmi utmutató lesz, mintegy művészeti katalógusa a legjobb, a legdivatosabb üzleteknek és ipari műhelyeknek, amely első sorban az idegenek figyelmét fogja magára vonni. Bámulsatos reklám asztal ez. Az alakja csaknem olyan, mint a kávéházi asztaloké, azzal a különbséggel, hogy itt a márvány helyett fénylő üveglap van. Az üveglap alatt azután a czégek hirdetései olvashatók, színes képek keretében. Az ördögös asztal két oldalán egy-egy rugóval ellátott gomb van, amelynek megnyomása után a belső lap megfordul és újabb lap kerül felül, amely ismét más kereskedő czégek hirdetését tünteti fel. Amint ezt a szenzációs találmányt Párisban forgalomba hozták, az emberek csodájára jártak. Az asztal remek és elmés kivitele bármely helyiségnek díszére válik. Kávéházakban, éttermekben, cukrászdákban, orvosok előszobájában, borbély-műhelyekben, vasuti várótermekben és minden forgalmasabb helyen lehetett látni és a közönség csodálkozással nézte a huszonegyedik század legszenzációsabb reklámszertalát. Ez az asztal rövid idő múlva Debreczenben is látható lesz minden nyilvános helyen, telve a debreczeni kereskedő czégek hirdetésével.

— **Talált gyermek.** A rendőrség az éjjel a Nyugati-utczán találta Tóth Ferencz püspökladányi gyermeket. A gyermek napok óta csavarog a városban. Addig is, míg szülői jelentkeznek, Tóth Ferenczet a rendőrségen őrzik.

— **Az epreskerti ménszelejtezés.** Debreczen város intéző bizottsága holnap, szerdán délután 4 órakor ülést tart. Tárty: epreskerti mének kiselejtezése.

— **Eljegyzések.** Dr. Dereassy István orvos, törvényhatósági bizottsági tag, a debreczeni orvosi kar egyik rokonszenves és népszerű tagja tegnap este tartotta eljegyzését öv. Irányi Béláné Leszliek Lujza urnóval Miskolcra. — Tóth Kálmán debreczeni előnyösen ismert fűszerkereskedő eljegyezte Sziff Eteleka kisasszonyt Matheoczról.

— **Tábori mise.** Csütörtökön, aug. 18-án, reggel 7 órakor a Pavillon-laktanya előtt tábori mise lesz. A tábori misén az egész debreczeni helyőrség megjelenik.

— **Kurucz-zenekar az Angol királynőben.** Az Angol királynő nyári udvarkertjében tegnap este kezdte meg több estére terjedő hangversenyét Bakai Elek

hires kurucz tároagatós. A zenekar 7 tagból áll s körutijában legutóbb Rákóczi egykori fővárosában, Kassán aratott nagy sikert.

Estély a Boockay ligetben. A debreczeni szünidei „Jókai Önképzőkör” szombaton este tartotta fényesen sikerült jótékonyozású felolvasó-estélyét a Boockay-ligetben. Az estély műsora igen változatos volt s az egybegyűlt díszes közönségnek igen jól sikerült szavallatokban s előadásokban volt alkalma gyönyörködni. A műsor után táncz volt, melynek csak a késő reggeli órák vettek véget — Jelen voltak. Urasszonyok: Pásztor Sándorné, Motesiczky Hugóné, dr. Nagy Kálmánné, Ungváry Mihályné, Dazsóf Kálmánné, Boruzs Béláné, Mihályi Istvánné, Tőkés Gyuláné, Bihary Imréné, Reisinger Józsefné, özv. Theil Jánosné, dr. Gulyás Istvánné, Juhász Józsefné, Csapó Lászlóné, Kiss Imréné, Mikó Józsefné, Zádor Józsefné, Bihary Józsefné, Tóth Mihályné, Tóth Ferenczné, Bozóky Mihályné, Lókodi Sándorné, Darvas Józsefné, Keresztury Jánosné, Just Gézáné, dr. Kolozsvári Adolfné, Mady Imréné, Barta Gézáné, Alber Józsefné. Urleányok: Pásztor Mariska, Motesiczky Stefike, Dazsóf Margitka és Ella, Sinay Anuska és Rózsika, Balla Gizike, Mihályi Rózsika, Reisinger Annuska, Theil Frida és Paula, Juhász Erzsike, Báthory Ilonka, Kiss Mariska, Mikó nővérek, Zádor Nellike, Bihary Margitka, Tóth Margitka és Rózsika, Tóth Ibolyka és Mariska, Bozóky Erzsike és Zsuzsika, Lókody Mariska, Keresztury nővérek, Kapery Ilonka (Tokaj), Lachner Etelka, Darvas Eliz, Bartha Etelka, Asbóth Ilona, Kiss Ilonka és Erzsike, Szabó Juliska, Szvolenszky Piroška, Kun Margitka, Both Ilona, Alber Luiza és Irénke. Felülfizettek: Mihályi István, Keresztury János 2—2 koronát, Mikó Józsefné Lókody Sándorné, Jobbágy Ferenczné és Csapó László 1—1 koronát. Fogadják ez uton is a kör halás köszönését.

Kocszé az Emkében. Napok óta játszik a bűvös vonóju Kocszé Antal az Emke kávéházban olyan rendkívül érdeklődés mellett, hogy a kávéház tulajdonosa a közönség óhajához mérten a művészt még néhány estére szerződtette. Ezzel igazán lekötöztette a közönséget, amely a Kocszé Antal csodaszép játékában nagy gyönyörűséget talált.

Elült pisztoly. Végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnap a vásárban. Varkoly József eszmadia mester sátrában egy hat lövetű revolverrel játszott Varga Károly eszmadia inas. Addig-addig játszott, amíg a pisztoly elült. A golyó a sátorban levő Badik Emil eszmadia segédét találta. Badikot dr. Hütter Károly orvos részesítette első segélyben. A golyó a jobboldalon a 4. és 5. borda között hatolt a testbe. A szerencsétlenül járt segédet kiszállították a kózkórházba, hol — dacára a gondos ápolásnak — állapota rosszabbra fordult, mert a golyót ezideig nem sikerült megtalálni. Varga Károly ellen az eljárást megindították.

Leesett a cséplőgépről. Földes mellett egyik tanyán dolgozott a cséplésnél Nagy József napszamos. A gép tetején a dobánál volt alkalmaszva, honnan véletlenül lezuhant. Esése olyan szerencsétlen volt, hogy a fején súlyos sérüléseket szenvedett. Előbb egyik ottani orvos vette ápolás alá, de a sérülések annyira veszedelmesek, hogy az orvos nem boldogult a gyógykezeléssel. Erre aztán behozták a kózkórházba, hol a sebészeti osztályon ápolják. Állapota súlyos.

A Korona Takarékos és Hitelszövetkezet értesíti t. tagjait, hogy a befizetések e héten, tekintettel arra, hogy Szent István király napja szombatra esik, péntek délelőtt és délután teljesíthetők. Debreczen, 1904. augusztus hó 15-én, Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

Rabló cigányok.

— **Támadás a Méntelep mellett.** —
— augusztus 16.

A Méntelep mellett vakmerő rablótámadás volt tegnap este. Négy gömörmezei cigány támadott meg egy szilágysági kucpézet és elraboltak tőle 264 koronát.

Az esteli rablótámadásról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

A Méntelephez közel egy kisebb vendéglőben lakott a vásár ideje alatt ifj. Bede György Bagdánba (Szilágyságy) való borjukupez. Tegnap este 9 óra körül a Baromvásártérrel ment lakására, mikor a Méntelep mellett az árokból egyszerre elibe ugrott négy cigány, mellényét letépték és a belső zsebéből pénzesztározóját 264 koronával együtt elvették.

Bede segítségért kiáltott, mire bonyhádi Perczer Dazsóf százados a méntelepi kószultságot azonnal kivezényelte. A rablók futásnak eredtek, a méneskatonák utánuk és hosszas hajszá után az egyik rablót elfogták.

Az elfogott cigánynak Lakatos Béla a neve, Egerszegre való. Mikor elfogták, előbb ököllel védekezett, majd kést rántott elő és az egyik katona felé szurt, de ez kitért a szurás elől. Megkötözve átadták a csendőrségnek.

Lakatos Béla a csendőrségnél előbb konokul tagadott és semmire sem akart felvilágosítást adni. Hosszas vallatás után aztán igen érdekes vallomást tett.

Elmondta, hogy három társának Neve Jáni Kálmán, Nagy Kálmán és Nagy Lajos. Családjukat Gömör megyében Mártonfalván hagyták, ők négyen pedig eljöttek a debreczeni vásárra, hogy bárminő uton, módon pénzt kerítsenek, aztán pedig a lehető legrovidebb idő alatt visszamenjenek Mártonfalvára.

Ugy gondolkodtak, hogy ott se ki sem keresi majd őket.

Tegnap estig össze-vissza bujkáltak, rejtőzködtek. Meglesték az este, míg a csendőrségi járőr elment, akkor elbujtak az árokból és a legelső arra menő embert megtámadták.

Az elrablott pénzt nem Lakatos tette el s így a pénz oda van. A csendőrség a legszelésebb körben nyomozást indított a rabló cigányok ellen.

TÁVIRATOK.

Orosz-japán háború.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —
(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

Port-Artur ostroma.

Budapest, augusztus 16. Ugy orosz, mint japán részről érkező tudósítások egybehanganak abban, hogy most folyik Port-Artur körül a döntő ütközet.

Pétervárról távirják: Stössel tábornok, Port-Artur parancsnoka, jelentette a császárnak, hogy augusztus 14-én a japánok megkezdték és azóta folytatják Port-Artur ostromát. Az orosz katonák hősiességgel az erősséget és többször visszaverték a japánok támadásait, akik nagy veszteségeket szenvedtek.

Csifuból távirják: A japánok két nap óta teljes erővel ostromolják Port-Artur. A küzdelem rendkívül heves és mindkét oldalról szörnyen vérengző. A döntő ütközet küszöbön áll.

Az „Uj Hírek” mai száma tudósítást közöl, mely szerint **Port-Artur tegnap este elesett.** Ez a hír eddig nem nyert megerősítést.

Császká érsek temetése.

Kalocsa, augusztus 16. Császká György érsek temetése ma óriási közönség részvételével nagy pompával ment végbe. A szertartás az érseki palota kápolnájában délelőtt 10 órákor kezdődött. Elől ment 12 pap, aztán jöttek a küldöttségek, majd a főpapok végül a közönség rendkívül nagy tömege. A gyászmisét Szmeccsányi nagyváradi püspök tartotta, az abszolutoriotom Várossy Mihály és Kohl M. püspökök adták meg. A vallás- és közoktatásügyi kormányt Várady Árpád osztálytanácsos képviselte. A koporsót a gyászszertartás befejeztével a főoltártól jobbra levő sirboltba helyezték. A kalocsai érseki káptalan főgondnokaként Grandl kanonokot neveztek ki.

Elhunyt gyárigazgató.

Fiume, augusztus 16. A fiumei terpedógyár vezérigazgatója ma hirtelen meghalt.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

— aug 16

Készára : változatlan.

Buza októberre	10 62 —
Buza tavaszra	10 84 —
Rozs októberre	8 30—8 31
Tengeri októberre	7 47—7 49
Zab októberre	7 30—7 31

Kedvezmény a szőlősgazdák részére.

— augusztus 16

Az 1892. évi XV. t. cz. 3. § a értelmében. Nyit községekben azok a szőlősgazdák, kik szeszszitalok kimérésével vagy kismértékben való elárulásával (1888. évi XXXV. ik t. cz. 2-ik § a) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésű boraiktól a házi-zükségletre szánt bormennyiség után italdó fejében ezentul is csak a jelenleg fennálló fogyasztási adónak megfelelő részét fizetik, és pedig: I-ső osztályú községekben hektoliterenként bor után 6 korona 70 fillér, bormust és szőlőcsefrefe után 5 korona 04 fillér.

A hivatolt törvény 26. szakasza szerint a házfogyasztás bejelentésére következők rendeltetnek, u. m.:

Azok a szőlősgazdák, akik az előbbi szabaszban jelzett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek szeptember hó 15. ig, legkésőbb azonban, ha előbb szüretet érnek, a szüret megkezdéséig ebbeli igényüket a községi előjárásnál bejelenteni.

Az a kérdés, vajjon abban az esetben, ha a szüret szeptember hó 15. ike után kezdődik, a szőlősgazdák házi fogyasztásra szánt saját termésű boraiknak a kedvezményes adótétel alá vonása iránt bejelentésüket e határidő lejártá után is a későbbi szüret megkezdéséig jogérvényesen megtehetik-e? már szabályozást nyert a „Budapesti Közlöny” 1891. évi 190. számában közzetett „Hirdetmény”-ben, melynek 2. pontja szerint az 1895. XV. t. cz. végrehajtása iránti 1892. évi 51,015. számú „Utastás” 26 § a értelmében a szőlősgazdák említett jogségyenek bejelentésére szeptember hó 15-ike és ha a szüret előbb kezdődne, a szüret megkezdése tüzetelt ki végső határidőül.

E szerint tehát a bejelentések, ha a szüret szeptember 15. ike után időben kezdődne is, legkésőbb szept. hó 15-ig okvetlenül megteendők.

Megjegyeztetik, hogy a belterületen a városban állandóan lakók részéről a bejelentések az I-ső, II-ik kerületi rendőrkapitányságnál, a szőlőkertekben és a mezőségeken kintlakók részéről pedig a mezőrendőrkapitányságnál történik leendő bormermeiknek bejelentése.

E bejelentésbe foglalandó egyszersmind

a bejelentő lakhoelye, házszáma, a családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdakban s a házi fogyasztásra felhasznált bor évi átlagos mennyisége hektoliterekben.

Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermését házi fogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, hogy ha termése öt hektolitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót, vagy a szőlő-észtrék, illetőleg mustnak a bor- és hús-fogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17-ik szakasza értelmében való kijelentése, vagy pedig a bortermés szokásos felvétele alkalmával a bor- és hús-fogyasztási törvények és szabályok 48. és 49-ik szakasza szerinti azonnal fizetni.

Debreczen, 1904. augusztus hó 8. A
Dr. Nemes.

A ketrecz.

— Level a szerkesztőhöz. —

— augusztus 16.

A „Debreczen” tegnapi száma írja, hogy egy miniszteri tisztviselő három éves gyermekét esztergomi világháza ketreczbe zárva neveli a saját rendszere szerint. A nevelés e módja annyira fölzúgatta a szemézőket, hogy már hatósági, sőt bírói beavatkozásra is sor került, aminek a pozitív eredménye az, hogy a gyermek már valamivel tágasabb léczhatárok közt nevelődik.

A gyermek-ketrecz nem egészen új fogalom. A nép naiv képzelmében régen megszületett s a gyermekmesék állandó, bizalmas alakja a vasoru bába, aki ketreczben dióbéllel hizlalja a kisdedekeket, hogy annál kövérebb falatokat nyujtsanak a lakomájához. A budai eset nem ilyen rémes, sőt a szülői óvatos szeretet szelid leplebe burkolja az apa védekezése. Őt egész nap lekötő kenyérkereső hivatala, az anyja pedig, aki — és ez a véletlen gonosz játéka, éppen mostoha — saját magzatai gondozásától nem ér rá a kis fiúra is felügyelni. A gyermekre pedig minden békében leskelődik a veszedelem. Az utcán játszva elgázolhatja a koesi, fára mászva nyakát törheti, nem is szólva, hogy a védőléczek nélkül kész zsákmánya a kóbor ebeknek. Az apa védekezésének erre a részére azzal felel a rendes gondoskodás, hogy a zárt szoba epp úgy megóvna minden balesettől a budai fiucsukát is, mint a több közönséges halandó gyermeket.

Sokkal tarthatatlanabb a ketreczbe-zárás többi érve, hogy a gyermek testi és szellemi nevelésére üdvös hatással van az újonnan kifundált léczes rendszer. A gyermeknevelés kérdésének megoldása sok kiváló embert foglalkoztatott a régi görög tudósoktól kezdve egész Madáchunkig, de eleddig még nem akadt elme, ki a gyermeknek minden szabad mozgást akadályozó zárában tartása mellett tört volna lándzsát. Hogy a fiatal test elsatnyul, egészségtelenül fejlődik a kellő mozgás kifejtése nélkül, az minden fiziológiai ismeret nélkül is világos, az pedig, hogy milyen befolyással lehet a fiatalkori rabság a lelki életre, gondolatnak is megdöbbentő.

A gyermekagy, amint eszmélni kezd, észreveszi, hogy a szomszéd kertben szabadon, vigan hancuzoz, lepkét vadászik, sőt eretlen gyümölcs után is mászkál a többi gyermek, ő pedig egész nap zárva van, mint a házörző kutya. A jellemnek már a nevelés ideje alatt fejlődni kell a gyermekben és fura alakulata képződhetik az egyéniségnek, mikor magát a kisebb nagyobb návaliatok sorában látja, még ha esteire kelve, gondosna meg is fűrésztik. Micsoda elvileg lesz majd az ilyen emberkének, ha a ketrecz nyugtától megszabadítja a kötelező iskola Tanulótársai, akik legendás dolgokat hallottak a ketreczben nevelt fiuról, s olvasnak már novellát a fazékban mesterségesen termelt törpékről, minden diákviczezt

szabó nyilat annak a szegény gyermeknek eszenvezés lelkébe eregetik.

Nem tekintve ezt az egyetlen áldozatot, szociális szempontból is nagy veszedelem rejtezik a ketrecz-rendszerben, ha szélesebb vonalakon tért foglalna. A falusi gazdaembernek, aki felnőtt háznépével egész nap a mezőn dolgozik, nagy gondot ad, hogy mit csináljon ez alatt a kiesinyekkel, a kiket — otthon hagyni őrizetlenül igazán kész galiba, sőt gyakran valódi romlás, mert minden székben akadáhat egy-két szál gyujtó masina, a gyerek legkedvesebb játszó eszköze, amelynek szerzése nyomán már oly sok zsúfedeles házra röpött fel a vörös kakas. Ezt a terhes gondot levette a gazda válláról a kisdédó, a hoi reggeltől estig felügyelet alatt van a gyerek. Igen ám, de ez a diplomás kisasszonnyal való gondoztatás, ha nem is sokba, mégis pénzbe kerül.

Sokkal egyszerűbb és jutányosabb megoldása a gyerekörizésnek, ha udvaron, fővárosi mintára ösaszetákoknak kis ketreczet, s oda zárja nevelődei apró eszéideit. Ha egy miniszteri tisztviselő fiának egészségére válik a ketrecz, mért legyen ártalmára a paraszti gyerekeknek, akik százszor inkább fenyege a nyaktörés, éretlen gyümölcs és a veszett kutya.

Igy aztán könnyen megtörténhet az a pokolian mulatságos eset, hogy ha valamely külföldi tudós jóakarónk fölfedező szándékkal beutazza hazánkat és tapasztalatairól könyvet ír, fölemlíti, mint a magyar népiéletnek eddig ismeretlen különlegességét, hogy az udvarokon a löstáll, sertésöl és baromfiház mellett mindenütt ott áll a fejlődő kultúra mérföldköveként a jó karban tartott gyermek-ketrecz is.

TÖRVÉNYKEZÉS.

„A már nem szokatlan uton“.

— Panasz egy orvos ellen. —

A múlt év április havában több fővárosi napilap apróhirdetési között a következő kishirdetés jelent meg:

„Egy vidéki körorvos szep jövedelemmel javadalmazott állást szez az orvosnak, ki 18 éves leányát 8000 korona hozományjal nőül veszi“.

Ezt a hirdetést dr. Weser Jakob mezőkomáromi orvos tette közzé s csakhamar jelentkezett nála levélileg Nemes (Neuman) Sándor szigorló orvos is, aki késznek nyilatkozott a fenti feltétel mellett megházasodni. A megállapított találkán aztán a részleteket is megbeszélte az após és a leendő vő.

Nemes (Neumann) Sándor elfogadta az összes feltételeket, csak azt kötötte ki, hogy a család őt segítse addig, amig orvosi diplomáját megszerzi. — A család apránként 1400 koronát előlegezett már a leendő vőnek. Ekkor dr. Weser felszólította, hogy az orvosi diploma elnyerése előtt váltsa be házassági ígérletét s jelezte egyuttal, hogy az esküvő részleteinek megbeszélése végett felesége Budapestre fog érkezni. Nemes Sándor ahelyett, hogy a keleti pályaudvaron megvárta volna anyósát, 60 korona vizsgadíjat kért dr. Weser egyik rokonától s ezen a pénzen elutazott Pozsonyba. Innen írta meg levélben, hogy meggondolta a dolgot s nem hajlandó nőül venni dr. Weser leányát. Ami pedig a boldogságra szóló 1400 korona előleget illeti, erre nézve megjegyezte a szigorló orvos, hogy majd visszafizeti — ha pénze lesz.

Dr. Weser Nemes Sándornak ezen

eljárásában csalást látott fennforogni s ezen a czímen meg is tette ellene a büntető feljelentést a törvényszéken. A törvényszék azonban tekintettel arra, hogy házassági ígérlet megszegése, vagy meg nem tartása a magyar büntetőtörvénykönyv értelmében nem képez csalást, megszüntette az eljárást. A megszüntető határozat kézhezvétele után most már dr. Nemes (Neumann) Sándor lépett fel, aki időközben megszerezvén a doktori oklevelet, temesvári kórházi orvos lett. Panaszfeljelentést adott be dr. Weser Jakab orvos ellen hatóság előtti rágalmazás vétségéért.

A büntetőjárásbíróság felmentette a bepanaszolt orvost, mert csalás czímen tett feljelentése való tényeken alapult, a helytelen jogi minősítés pedig rágalmazás tényálladékát nem képezheti. Dr. Nemes felebbezése folytán tárgyalta ezt az ügyet másodfokban a törvényszék felebbviteli tanácsa Sály bíró elnöksége alatt. A törvényszék dr. Stern Miska ügyvéd védelme után a a járásbíróság felmentő ítéletét indokainál helybenhagyta.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: Amica.

3

I.

De l'Orme asszony egyenesen a tűzhöz ment, megigazította és a lángok oly vidáman lobogtak, mintha őt barátságosan üdvözölni kívánták volna. Ilyen gondolat villant át az agyán, mert sötét szeméi derültebbek lettek és azt a kemény, hideg kifejezést, mely a férje jelenlétében az arcán volt, szelid mosoly enyhítette és megfordulva beszélgetni kezdett.

— Ez a lobogó tűz vidámmá és barátságossá teszi a szobát.

— Az mindig vidám és barátságos szokott lenni — jegyezte meg Blanka, egy karosszékre leülve.

De l'Orme asszony egy éles, kutató tekintetű vetett rá, aztán nyájasan mondta:

— Édes Blanka, reményem, hogy árnyék nem fogja azt elsötétíteni — és aztán, a tűzhely másik oldalán álló karosszékre ült.

Helén az oldala mellé lopódzott és Alan a lábaihoz vetette magát.

— Anyám Olaszországban volt, midőn atyámmal megesküdtök?

— Igen, Alan, én számos évvel ezelőtt ott az atyámmal.

— Tehát jól beszél olaszul?

— Igen, édes.

— És melyik városban lakott?

— Állandóan egyikben sem.

— Pontnál Blanka felállott és kiment az atyjához.

— Nos, Blanka, mi a baj? — kérdezte az atya.

— Oh, papa, nincs semmi különös. De tudva, hogy egyedül van, azt gondoltam, hogy ide jövök.

— Én ritkán vagyok egyedül — mondta De l'Orme Guy könnyű nevetéssel, melyben volt valami visszatetsző.

Egy ideig hallgattak és azután Blanka oly gondolatlanul, ahogy tudta azt tenni, azt mondta:

— Mama azt mondja, hogy ő sokáig lakott Olaszországban. Morville urnak hivatalos állása volt külföldön?

— Nem, ő nem volt hivatalnok.

— Oh, tehát ő független állású vagyonos gentleman volt!

De l'Orme ur elég világosan látta,

hogyan a leány mit akar kivenni belőle, de nem törődött vele és azt válaszolta:

— Igen, ő egykor vagyonos ember volt, de évekként ezeltől szinte mindenét elveszítette — és csak nagyon kevés maradt meg abból.

— Valóban! Ugy hát ő és a leánya miből éltek? Vagy elég volt az, ami megmaradt?

— Nem, nem volt elég — válaszolta az apja és szép gondtalan arca elveszítette a gondtalanságát. Nemes lelkű leánya, aki most az én nagyrabesült feleségem, viselte gondját az atyjának.

— De, papa, hogyan?

— Az esze és a tehetségei által.

— Mi — ő írónő?

— Nem, ha olyan nagyon kíváncsi tudni, hogy ő mi volt, megmondom — ő énekes volt.

— Mi — apa? — kiáltja Blanka, a lábával toppintva. Egy operaénekes, egy közönséges színész és apa öt nemesnek és tiszteletreméltónak nevezil!

A leány szenvedélyes inzultáló szavai végre kihozták De l'Orme urat a türelméből.

— Blanka, te elfelejtetted, hogy a feleségemről beszélsz — mondta oly szigorú hangon, hogy a leány rémülten rettent vissza és egyszersmindenkorra jegezve megmagadnak, hogy irányában a feleségemet megillető tiszteletet követelem tőletek — és aztán kiment a szobából.

Blanka még ott maradt néhány pillanatra, azután visszament a szalonba, de alig érkezett oda, midőn a boudoir ajtón keresztül De l'Orme ur belépett. Az ajtóközben megállott, hogy a szép felesége, leánya és fia által formált csoportot nézzen. Ő maga is egy tökéletes kép volt, amint magas, elegáns, egyenes alakjával, dus hullámzó barna hajával a klasszikus fő felett és a magas homlokról hátra simítva, nagy sötét kék szemét nemes büszkeséggel a kedves csoportra függesztve állott — és a félig gondtalan, félig szarkasztikus kifejezés e pillanatban eltűnt a szép arczáról. Ő jelenleg nem a sors dédelgetett, elkényeztetett kegyence volt, de a természet által alkotott nemes lény alig látszott harmincz évesnek, ámbár nyolcz évvel volt idősebb.

— Nos, Édít, belle fleur d'Italie — mondta előre lépve, — e gyermekeknek mondtál meséket a szép Itáliáról és az örök város leírásával a fiam fejét félig megzavartad?

A férfi hangjára Édít egy kissé megrezent, mintha nem lett volna ahhoz szokva és mintha érintésétől vissza látszott volna rettenni, de Helén élénken szólt közbe:

— Oh, igen apa. Ő beszélt nekünk Itáliáról, leírta Rómát, Nápolyt, Milánót és az azokban levő nagy nyilvános épületeket.

— A La Scalat és San Carlot? — kérdezte Blanka csufondárosan.

A De l'Orme ur szenvedélyes ajkai remegtek és ő élesen megfordult, de Édít kezére tette a kezét és az Édít édes, szelíd hangja nyugodtan mondta:

— Igen, édes Blanka. És ha itt ma-

radtál volna, hallottad volna a La Scala színpadán az első fellépésemnek a leírását, midőn tizenhat éves leányka voltam.

Blanka az ajakába harapott. A czáfolat nyugodtsága sem rabolta azt meg a tövisétől, — daczosan fölvetett fővel válaszolta:

— Valóban! Apa éppen most beszélte el nekem, hogy maga énekes volt.

De l'Orme ismét haragtól szikrázó szemekkel és elsötétült homlokkal fordult meg és a mostoha anya szelíd, engesztelő szavakkal és kérlelő érintéssel ismét közbelépett.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

MATTONI

Erzsébet Sósfürdője.

Gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: április 15-től október hó 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír női bajokban és testi bántalmakban.

Rendelő orvos: dr. Polgár Eml.

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő Villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

Még augusztus hó 20-ig!

Szönyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot

féláron.

Visszamaradt függönyöket

féláron.

Butorszövet maradékokat

féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket

féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegek

féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Még augusztus hó 20-ig!

Virágüzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Piacz utca 59. sz. a. 10 év óta fennálló

virágkereskedésemé

építkezés miatt augusztus hó 1-én Piacz-utca 69. szám alá, a kereskedelmi és iparkamara házába, a „Frohner”-szálloda mellé helyeztem át.

Amidőn az eddigi szives pártfogást megköszönöm, kérem b. támogatásukat új helyiségemben is.

Teljes tisztelettel

Janatka Alajos

műkertész.

Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város Főispája.

ad. 469/1904. szám

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejáratá után tartandó legközelebbi közgyűlésén 1 (egy) gyámpénztári ellenőri és 1 (egy) szállásbiztosi állás fog választás útján betölteni.

A gyámpénztári ellenőri állás évi 1800 korona fizetés és 400 korona lakáspénz, a szállásbiztosi állás pedig évi 1300 korona fizetés és 200 korona lakáspénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok, kik ezekre az állásokra pályázni kívánnak s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszólalt pályázati kérvényöket hozzám mint a kifejlő bizottság elnökéhez folyó évi szeptember hó 30. napjának délelőtti 12 óráig a nyíval inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A gyámpénztári ellenőri a város szervezési szabályzatának 143. §-a értelmében egy évi fizetésének megfelelő biztositókat tartozik letenni.

Ez alkalommal a választás folyán esetleg megüresendő állásokra is pályázat nyitattik.

Debreczen, 1904. augusztus 9.

Domahidy Elemér,

főispán.

MIHÁLY SÁMUEL

FÖTÉR 30. DREHERREL SZEMBEN.

PAPIRRAKTÁR, IRODASZEREK- és KÜLÖNLEGESSÉGEK, ÜZLETI KÖNYVEK

„ARUHÁZA.”

T. cz.

Becses figyelmébe ajánlom folyton fejlődő ízlés és divat követelményeivel lépést tartó

— műnyomdámat —

különlegességeim: esküvői meghívók és eljegyzési jegyek, névjegyek stb.

Teljes tisztelettel

Mihály Sámuel.

OLAJ és VIZFESTÉSZETI KELLÉKBEK DUS VÁLASZTÉK.

MINDEN EREDETI

GYÁRI ÁR BAN!

Itt először! Itt először
Csak néhány napig látható!

Debreczenben a vásártéren legnagyobb kényelmű elhelyezett esernyőkben. Az első és legnagyobb dynemű házi vállalat saját vilanyvilági ási teleppel 20 lóerejű gőz dynamo locom billal.

ELECTRO BIOSKOP

(Villamos mozgófényképek)

415 szenziós mutatványok életnagyságban a legnagyobb tökéletességben. Kiténtetve számos országos kiállításán, az életből véve természet a film felvételek reprodukálása által a gyönyörű szcéák, akciók, látványosságok, drámák, fogók, pikantériák, harezai események, humoristikus történetek, illusztrációk 300 számból áll az összes műsorozat!! Legesen érzécsőbb az élő mutatványok.

Felhívom a n. é. közönség b. figyelmét a szenziós új műsorra!

Műsor: f. 16. és 17-én.

1. Jelenések a Szentkereszt katonai iskolában (Franciaország.) 2. Egy érdekes történet. 3. Mon reaux játéka. (Schweiz.) Felvéve egy gőzhajóról, a genfi tavon. 4. Hősies harez. Csodák és betörők között. érdekes némajáték, a híres Orosz csoport által előadva. (300 méter hosszú.) 5. Éjjeli szerená a holdnak. (Illúzió.) 6. A lehetetlen fürdés. (Tréfás.) 7. Utazás a Kivérán. (Franciaország.) 8. Ófelsége Viktor Emánuel, olasz király és Heléna királyné Párisban. Lehel köztársasági elnök jelenlétében, a Kivérán a felvonulás alkalmával. 9. A dehányos kutyák a vonatba bevinni tilos! (Tréfás.) 10-16. Egy kártya játékos élete és végzete. (300 méter hosszú.) Dráma 6 felvonásban. I. felv. a játkerés és az uzsorás. II. felv. az ország meggyilkolása. III. felv. a gyilkos elfogatása a lojza körében. IV. felv. a törvényszék előtt és az ítélet. V. felv. a delikvens álama a őrtömben. VI. a nyaktoló általi kivégzése. 17. Birkózás ur és hölgy között. 18. A jószágért rines köszönet.

Minden 2-ik nap új műsor!! Naponta 3 nagy előadás. Hétköznap este 7, 8 és 9 órákor. Vasárnap délután 4 órától minden órában. Minden kedden és esütörtökön este 9 órákor előadás urak részére igen érdekes látványosság!!
Helyárak: Zártszék 40 kr., I. hely 30 kr., II. hely 20 kr. III. hely 15.. Gyermeket 10 éven alul az első 3 helyen a félárt fizetik. III. hely 20 kr. Ketonák és gyermekek a III. helyen 10 krajczár.

Távol állván vásári reklámoktól, csak azt az egyet vagyok bátor megjegyezni, hogy Elektro-Bioscop színházam a mai kor magaslatán áll, emellett fogva kérem az itteni n. é. közönséget, a rinél számosebb látogatásával pártfogolai!!

Szíves pártolást kér tisztelettel

Lifka Ernestin
tulajdonosnő.

Hirlapelárusítók

felvétetnek,
a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület.

Az alta ánosan elismert kitűnő

Mohai Ágnes

természe és magyar ásványvíz
mely a külföldi Gies-hürlit legjobban
pótolja, forrástára:

MAYER JENŐ

tűszer és csemege üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "
melyen leszállított áron kapható.

Szap bajusz

nyerhető a híres Hajdusági
bajuszpedró használata által,
mely legjob az összes bajusz-
pedró készítmények között.
A bajuszt nem töri, nem
téli, mindég szép állásban
tartja és soha sem kemé-
nyedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil
utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
Valamint Tóth Béla gyógyszerárában.

A legolesőbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda.
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piacz-
es Szent-Anna-utca
sarkán.

Idegbajosoknak

Igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és ta-
rárok, gyakorló orvosok és a közönség által mind
nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-
móddal, mely csapán külső mosás kból áll, ártal-
ma'lan, olcsó és meglepő hatásu, megismerkedjenek.
Kérje ön a 26 kiadásban megjelenő művec-két
Weismann Romától:

„Az idegbetegségekről és a szélütésről,”
mely dr. Rotschnek V. Emil gyógyszerárában
ingyen kapható.

A legnagyobb vállalat a látványosságban
össze nem tévesztendő hasonló utánzókkal.

Saját felvétel és saját vetítógép. Először
látható: Debreczenben, a Vásártéren csak
pár napig

BIOSKOP

1 javított és kitűnően átdolgozott Kinematográf.

E készülék Párisban az 1900. évben a
Grand Prix-vel lett kiténtetve. 500 lámpafény-
nyel, 6 ilylmpával van kivilágítva; e vállalat
5 hónapig Berlinben, 6 hónapig Triesztben, 6
hónapig Graczbán, 6 hónapig Budapesten stb.
nagyobb városban óriási feltűnést keltett. Ál-
landó szerződése Budapesten. Helyárak: Zárt-
szék 80 fill., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill.,
III. hely 30 fill. Iskolák és egyletek tömeges
megjelenése esetén kedvező belépti-díjban ré-
szesülnek. Előadások naponta este 7, 8, 9
órákor Vasár- és ünnepnap 3 órától óránként.
Vilanyvilágítás saját 20 lóerejű gőzgépével.

Műsor:

Augusztus 16. 1. Kutyá és bohóc. 2. A
világ legjobb bicikli-művésze. 3. Pillants minden
eméleti szobába. 4. Jón a nagysága. 5. Rekkentő
hőség. 6. Ur és Nagysága. 7. Uj sport-lovaglás.
8. A gyermekek vakációja. (100 m.) 9. A re-
pülő ember. 10. Egy rablógyilkos üldözése és
elfogatása. 11. A rablók birodalmában. 12. A
játzó gyermekek. 13. Különös halászat. 14. A
matróz győzelme

Minden hétfőn és pénteken este 9 óra-
kor előadás csak felnőtt férfiak részére. Ezen
előadásban Dojen tanár operáció műtétei
lesznek bemutatva, mérsékelt felemelt hely-
árrakkal.

A Kinematográf egy fonográfval van ösz-
szekapcsolva, mely a leghiresebb énekesek és
énekesnők dalait és híres komikusok kupléit
adja elő.

Napi műsor végén minden nap az orosz-japán
háborúból képlet lesz bemutatva.

Számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

Narten György,
tulajdonos.

A ki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
épitkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kasté-
lyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
nedves lakások szárazzá tételét, betoniro-
zást vagy bármily építkezéshez tartozó
munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt
előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel
előkészít a kőműves, „ősfaragó és ac-mes-
teri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón
készít tervrajzokat, költségvetést.